

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet
til alle Hjem i Allinge-Sandvig.
Ølsker, Rutsker, Ro og Klemensker

Nr. 276

Fredag den 10. Januar 1919

7de Aarg.

Foran Aarets Dør . . .

Foran den store Portal til Aarets ukendte Rige staar vi — og kan ikke sige om Landet blir fyldt af Kval eller Glædernes blomstrende Rige.

Langsomt aabner sig nu Porten paa knirkende Hængsler. Det skælver saa sært i vor Hu — nu aabnes bag Portens Hængsler Landet for vore Længsler.

Liv eller Død — Fryd eller Sorg. Vi ved det ikke . . . Men vi hører Hængslernes Lyd og Landet ser vi ligge taaget for vore Blikke.

Chr. Stub Jørgensen.

Insekternes Forvandling.

Af Jean Anker.

Den første Bog af den bebudede Række „Populær-Videnskabeligt Bibliotek“ er nu udkommet paa Martins Forlag.

Den handler om Insekternes Forvandling og er skrevet af Jean Anker.

Bogen, der fremtræder i nydeligt Format og trykt paa saa godt Papir, som man overhovedet kan forlange for de 50 Øre, den koster, er en almenfattelig Skildring af de vigtigste Insektklassers Forvandlinger fra Æg til fuldmødt Insekt.

Den indledes med en særdeles interessant historisk Oversigt over Insektforskningens Historie og slutter med en ikke mindre interessant og underholdende Forklaring af Forvandlingernes Oprindelse.

Trods det Præg af Popularitet, som Bogen nødvendigvis i Følge sit Formaal har, er det dog lykkedes Forfatteren, at holde den i en Stil, der gør den læseværdig ogsaa for andre end netop Nybegyndere i den ædle Insektforskning.

Der er kun Grund til at ønske en snarlig Fortsættelse af den bebudede „Populær-Videnskabelige Række“. Ideen med den er god og som denne første Bog viser kan den praktiseres.

Reinald.

Spørgsmaal, der melder sig.

Et af de Spørgsmaal, som vil melde sig ved Sønderjyllands Tilbagevenden til Danmark, er Valutaproblemet. Den tyske Pengeværdi er sunket stærkt, saa at i Øjeblikket en Reichsmark, omskrevet i danske Penge, knap er 50 Penning værd. Inden Adskillelsen er Reichsmarken maaske sunket endnu mere. I „Finanstidende“ behandles dette Spørgsmaal, og i sidste Numer skriver Bladet bl. a. herom:

Naar Sønderjylland bliver dansk, venter man selvfølgelig, at den tyske Møntenhed afløses af den danske. Reichsmarken skal gøres til

Krone. Efter hvad Kurs skal det ske? Hvis man siger, at Dagskursen skal benyttes, betyder det for de besiddende Klasser i Sønderjylland en Nedskrivning af Værdierne, der sikkert (om Kursen forbliver som nu) kan tælles i Hundrede Millioner Kroner. Hvis man derimod vil benytte Parikursen, rejser sig det Spørgsmaal, hvem der skal bære det derved fremkomne Underskud.

Jo mere man dykker ned i Emnet, des flere Spørgsmaal melder sig til Besvarelse. Der cirkulerer f. Eks. tyske Sedler i Nordslesvig; disse skal ombyttes i de kongelige danske Kasser med dansk Mønt. Efter hvilken Kurs? Mener man, at Sønderjyderne ikke skal begynde deres Samliv med Kongeriget i en Misstemning, vil man hævde; selvfølgelig til pari. Men hvad bliver Følgen heraf? At Sønderjylland overfyldes med Sedler sydfra, der bestormer de danske Kasser for at blive vekslede. Eller lad os tage et Gældsforhold. En Gaardejer i Haderslevvegnen skylder en af de lokale Banker 100,000 Mark. Skal Gælden omskrives efter Dagskurs, efter pari eller efter en af den danske Stat vilkaarlig fastsat Kurs? Hvis det sidste Tilfælde vælges, kan Banken saa omskrive alle sine Indlaanskonti til samme Kurs? Eller et andet Eksempel: Pensionister og Smaakapitalister vil, naar Gensynstimen slaar, se deres Understøttelser eller Formuer reducerede til det halve. Endelig er der Forholdet „udadtil“, d. v. s. Tysklands eller Danmarks Tilgodehavender i Sønderjylland. Skal de kunne omskrives til pari risikerer man, at smarte Spekulanter skynder sig at flytte Penge over i sønderjyske Banker eller Ejendomme. Allerede nu skal der foregaa store Ejendomsopkøb fra Tyskland, og der spores en Kapitalindvandring, en Kapitalflugt bort fra det synkefærdige Rige, der vækker nogen Uro i de lokale Finans kredse.

Det sønderjyske Valutaproblem minder adskilligt om Pengereduktion i 1813 i Danmark. Den Gang udarbejdedes en vidtløftig Skala, samtidig med, at Kurantsedlerne blev nedskrevet til en Sjettedel af den paalydende Værdi. Denne Skala skulde benyttes i de forskellige Gælds- og Kontraktforhold. En uhyre Forvirring og Forbitrelse i Befolkningen blev Resultatet.

Paa en Maade er det foreliggende Spørgsmaal langt sværere at løse, idet Sønderjylland er fastlænket til Tyskland, uden at vi har noget Middel til at forebygge Udviklingen. I saa Henseende kan ingen Sammenligning drages mellem Sønderjylland og Elsass-Lothringen, der er bleven faktisk udslett af det tyske Statslegeme. Paa den anden Side er Sønderjylland et saa begrænset, let overskueligt Omraade, at den danske Stat, hvis den elementære alt vedkommende væk, har Kraft nok til at magte Opgavens Løsning.

Det maa derfor blive Hovedsagen, at alle fremmede Forsøg paa at udnytte Situationen slaas ned. Hvis den danske Stat skal træde hjælpende til, maa Hjælpen kun komme de fastboende Sønderjyder til gode. Spørgsmaalet er imidlertid, om det er nødvendigt, at Staten griber ind. Hvis man havde Tillid til, at Reichsmarken i en overskuelig Fremtid rettede sig i Værdi, burde intet kunstigt Indgreb gøres, men den tyske Møntenhed maatte forblive i Brug i Sønderjylland, til den naaede pari.

Bladet nævner derefter forskellige forebyggende Muligheder, der kunde tænkes iværksatte, f. Eks. Sammentræden af sagkyndige Finansmænd, der skulde overveje ledende Principer for Valutareguleringen, men hævder, at en retfærdig Løsning bliver for umuligt at finde.

En Flugt over Grænsen.

Mejeribestyrer Nohns og hans Familie.

—o—

I Bjergsted ved Jyderup bor nu en Familie, der for to Aar siden flygtede fra Preusserherredømmet i Sønderjylland, nemlig fhv. Mejeribestyrer Nohns.

Nohns Søn og en Søn af Formanden for Mejeriet, Mads Vind, var under en Orlov flygtede over Grænsen. Nohns blev beskyldt for at have hjulpet dem. Forældrene havde en enkelt Gang Forbindelse med deres Børn ved, at Nohns krøb over Grænsen om Natten og hentede Post i Ribe. Men en Nat blev han grebet af Vagten, og der sattes en Undersøgelse i Gang. For sine tre mindreaarige Børn og Hustrus Skyld maatte han da søge bort. Om Flugten fortæller en Meddeler til „Kalundborg Folkeblad“:

Saa tog de fem hverandre i Haanden en Augustnat for to Aar siden og forlod Hjemmet. De vidste, hvad det gjaldt, hvis Vagten saa dem, og de gjorde sig klart, at de muligvis ikke alle naaede over. Den yngste, en lille Dreng paa ca. 6 Aar, havde faaet strenge Instruks; ikke tale, ikke græde, hvad der saa mødte ham. Angst og nervøse, som baade han og de andre var, vandrede de af Sted, naar Maanen var bag en Sky, men blev den klar, kastede de sig ned og laa ganske stille, indtil atter en Sky skjulte den. De vadede i Vand, somme Tider saa det gik den lille Dreng midt paa Livet, han faldt og slog sig paa en Sten, men han holdt sig tappert, til han saa Fader og Moder standse lidt og se sig tilbage, saa hviskede han med Graad i Halsen: „Fader, er vi nu i Danmark?“

„Ja, min Dreng, nu er vi frelse.“ Og med stille Tak til ham, der havde hjulpet dem, gik de videre i Natten, til de naaede deres Slægtninge, som ventede dem.

Nohns var nu en fattig Mand.

Men han havde dog reddet det kæreste, han ejede, sin Hustru og de tre yngste Børn, og han har nu, trods den fremrykkende Alder, faaet skabt sig et nyt lille Hjem og en hel god Stilling. Men aldrig kan de glemme Hjemmet der nede, og navnlig var det svært for Fru Nohns, da hun for sidste Gang saa sig om i Stuen. Hun syntes ikke, hun kunde komme over det, hun vidste, at i Morgen kommer Øvrigheden og tager det hele og sælger det til Fordeel for Statskassen. Alt maatte de lade blive, kun Sølvtoj og en temmelig stor Bogsamling blev bragt over til Mads Vind.

Mads Vinds tapre Datter er imellem et Par Fængselsophold smuttet over Grænsen og har besøgt sine Venner i Bjergsted.

Piraten.

Sorte Pirat — forlængst har du glemt hvad dine Øjne saa. Over din øde og glemte Grav syngende Bølger gaa.

Bølgenes klare, grønne Skær farver den hvide Dag. Mindes du fjært din sidste Sejlsdags under det sorte Flag —?

Husker du Kraniets spottende Grin dengang din Skude sank —? Mindes du Bølgen, der skylled igen din blodige Klinge blank —?

Bander du endnu den Djævels Kornet der gik dine Planer paa tværs —? Husker du Ham, der hærjed din Rig, og Kuglen, der splintred dit Mers?

Døde Pirat — din vilde Bedrift glemtes med Aarenes Gang. Fjært paa en Kvist i en fredelig By skriver en Digter din Sang.

Synger om Blod som han aldrig har set, om Uvej, han aldrig har mødt — for i en Digers dybeste Sang lever kun det der er dødt.

Chr. Stub Jørgensen.

Vintergræsning.

I det tyske Landbrugsblad „Mitteilungen der deutschen Landwirtschafts Gesellschaft“ behandles atter i Aar Spørgsmaalet om Vintergræsning. I Numret for 23. November findes følgende interessant Indlæg af F. Sabarth, Riemendorf i Riesengebirge: „I Aaret 1910 begyndte jeg med Hesteopdræt. Om Sommeren var Føllene paa Græs, om Vinteren kom de paa Stald, og kun om Dagen var de en Tur paa den nære Græsgang eller Løbepladsen. Følgen var, at Føllene hostede om Foraaret. Den varme Staldluft og den kolde Udeluft var for store Modsatninger og forarsagede Forkølelse. Som Tilhænger af det staldløse Svinehold, som jeg havde indrettet med stort Held, besluttede jeg i Ei-

teraaret 1913 at lade Plagene være ude hele Vinteren.

De 7 Plage, der anvendtes, var 1½ Aar gamle og gik Vinteren i Møde i den bedste Kondition. De anbragtes paa min afsides liggende Avlsgaard, Charlottental, paa en Græsgang paa 35 Tdr. Land, hvor der fandtes en Lade med tilhørende Stald. Mine to Elever delte med Iver Plagenes Fodring imellem sig. Plagene fik en Gang om Dagen 3 Pd. Havre og ca. 20 Pd. Sukkerroer. Foderet fik de i Stalden, som var rigeligt forsynet med Halm. Hø fik de efter Behag. Nu viste der sig følgende: Naar de unge Mænd kom fra Fodringen, lod stedse Spørgsmaalet: „Hvor var Plagene?“, og altid Svaret: „Langt ude paa Græsgangen“. Stedse maatte Dyrene kaldes til Fodringen. Hø tog de kun, naar der laa saa meget Sne paa Jorden, at de ikke kunde græsse, endskønt de ved Skraben forsøgte at komme til Græsset. I Stalden var Plagene aldrig, enten det regnede, sneede eller frøs, og det gjorde det i rigelig Grad i Vinteren 1913—14. Aldrig kunde man i Halmen finde et Leje, hvor Plagene havde ligget, og om Foraaret var der kun 1½ Læs halmet Gødning at køre bort. Om Foraaret, da Sneen tøede bort, har jeg selv set, hvorledes Plagene hellere laa paa Sneen end paa Grønsværet. Dyrene kom godt gennem Vinteren. Naturligvis var Haarlaget langt og tæt men glinsende, og Øjnene blanke, men saa snart Græsset i Begyndelsen af April begyndte at vokse, trivedes Plagene kendeligt og stod ikke frysende og med krumme Rygge, da de Plage, der lejedes i Græs hos mig, ankom. Mine Plage havde et Forspring i Trivsel, som de andre ikke senere indhentede. Desuden kendte mine Plage Græsningen fra Ungdommen af, medens de andre først maatte vænne sig til Græsset, og mange af dem lærte det aldrig rigtig.

Bøgerne.

Aaret gik. Efteraarets Bogvæsen blev overstaet. Og paa mit Skrivebord har Syndfloden bundfældet nogle Bøger — de faa jeg har læst og tilegnet mig.

„Om Hundrede Aar, saa er alting glemt —“ sang man for hundrede Aar siden. Man gør sig uvilkaarlig det Spørgsmaal: Hvor meget af dette vil glemmes. Ak — Størstedelen er kun Græs, der blomstrer idag, og imorgen visner og kastes paa Ilden.

Hvad disse Bøger er for mig, vil de ikke være for de kommende Slægtled. Jeg læser nogle Navne: Emil Bønnelycke, Hans Hartvig Scedorf, Jørgen Vibe, Knud Wiinstedt, Jørgen Voeller. Unge Mænd, der attraaede Udødelighed . . . er i forberedt paa at glemmes?

Ingen taler om jer nu. Ingen læ-

ser Vers. Vers, det mest æstetiske af al Litteratur — hvem bryder sig derom i vore poesifattige Tider?

Og dog kan det maaske trøste jer, at medens svundne Tiders bindstærke Romaner er begravede i Glemsel, saa husker man nogle Vers. En stakkels lille sentimental Sang som Baggesens „Der var en Tid“. Den syge, nedbrudte Johannes Ewald „Ringsteds Lyksaligheder“. Ambrosius Stubbs „Hvad vindes paa Verdens det vildsomme Hav“. Denne sølle, forblufede Huslærer og Digter, fordrucken, lykkelig, stakkels — han huskes endnu!

Scedorf, Vibe, Voeler! Vil endnu om hundrede Aar en forfrossen Sjæl varmes ved jere Vers? Man vil maaske skrive Dokiordisputater om jer — lad gaa, det tar man med. Det er maaske nødvendigt. Man vil maaske udsende Bibliofiludgaver af jere Vers trykt paa daarligt Papir — for at blive i Tidens Stil, ogsaa det tar man med. Tager det med for det enes Skyld: at maaske vil en eller anden føle sig som lykkelig for en Stund ved to eller tre Linjer — et enkelt lille Vers:

Mennesket selv er som Bølgen,
der strømmer —
strømmer hvorfra og hvorhen . . . ?
Menneskebarn, vi vil spørge
dit Hjærte:
Skabtes du kun for at ile?
Skabtes du kun for at
strømme ustandset
efter den lovede Hvile
og — hvis du vaagner af Hvilen —
da for at ile igen?

Vil fjærne Tider strømme imod nye Mennesker — blot ved et Vers af jer? Vil netop disse Vers blive Søjer i en ny Tids Tempel? Maaske!

For Mennesket vil evigt juble og græde. Og I, Digtere, I er rige, thi — fra nok saa gamle Templer med guddommelige Stemppler af en tusindaarig Ælde, selv fra sliges Marmorfyngte vil bestandig Fugle synge født af endnu større Vælde.

Christian Stub-Jørgensen.

Surrogater.

—o—

Nu da Surrogaterne sikkert har naaet Højderekorden af deres Glansperiode, kunde det maaske have sin Interesse at følge deres Udvikling gennem Krigsaarene. Blandt vore Nydelsesmidler er vel Kaffen den, der har affødt største Savn indenfor Familiens Kreds, og den, der har sat Spekulanternes Opfindelsesevne paa den haardeste Prøve. Der eksperimenteredes med brændt Byg, Ærter, Kastanjer, Cikorie og Løbetand, der miksedes sammen i alle mulige Forhold, men tilsyneladende uden det forønskede Resultat. Der var intet som en Kop rigtig gammeldags Kaffe, og Folk løb ofte halve Mil og hjemsøgte ublufærdig halve og kvarter Venskaber, blot de vidste Vedkommende havde „rigtig“ Kaffe i Huset.

Medens Sorgen over Kaffen var almindelig, maaske størst hos Smaakaarsfolk, føltes Te-Misæren stærkest af de mere velstillede Klasser. De engelskpaavirkede Familier gav nødig slip paa „five o' clock“-Teen. For ved given Lejlighed at kunne opvarte med Te lagrede man paa Flasker, hvad man havde af de fintduftende Blade fra Ceylon og Shanghai og tog fat paa Surrogaterne. Dem var der nok af, det syntes lettere at eftergøre Te end Kaffe.

Men ak, Resultatet! Man forsøgte med Æbleskræller og Cacaoaffald, gik saa over til Brombær- og Solbærblade og videre til Blomster af Lind og Hyld. Helt over til Hederne, hvor Lyngtæppet blomstrede, naaede de teinspijrereds Spejderblik. Man hældte kogende Vand paa Lyngen, og

i det tidlige Foraar tog unge Mennersker paa Cykletur ud i Landet og plyndrede Tjørnen for dens grønne Knopper.

Af de øvrige Stimulanter gaar vi let hen over Spiritusen. Surrogaterne for denne unddrager sig tildels Offentligheden. At der imidlertid er fabrikeret store Kvantiteter er baade vist og sikkert. Uden at kende det mindste til kemiske Formler har mangan Menigmand lært at uddrage Spiritus af Sukker. Selv i ret tarvelig Tillavning skal det være drikkeligt. Et Surrogat i egentlig Forstand er det saakaldte „Englegas“. Det tilaves hurtigt og bekvemt af Soda vand og Carbide, men kun et Hospitalsophold befrier for Tømmermændene.

Endelig er der saa Tobakken. Man undgaar ikke Humlecigaren og Humletobakken der udspreder sin sure, ondarded Os. Humlecigaren er i Slægt med de unfaire Kampmidler, saasom Giftgassen, som Verdenskrigen har bragt i Anvendelse. De burde uddydes ved en international Traktat. Den danske Tobak, der vel egentlig ogsaa maa henregnes til Surrogaterne, bør man tolerere. Den smager fersk, men dens brede, grønne Blade pynter paa Marken. Den bør skaanes af æstetiske Hensyn.

Set fra et Huførelsens Standpunkt var vor neutrale Lyksalighed kun for en Skude Vandgrød at regne. Hver Dag bød paa Pinagtigheder, som skulde overvindes; værst var Frygten for Mangel. Var det maaske morsomt at sidde og vride gamle Aviser op af en Spand koldt Vand for at faa Papirsbriketter til Erstatning for de gode, gammeldags af Kul? Det fik man Gigt af. Og Nervositeten udviklede sig, naar man stadig skulde have et Øje med Tørven i Kakkelovnen for at kunne fyre, inden den røg op gennem Skorstenen. Tørv og Papirbriketter var ikke rare Surrogater.

Carbidlampen vandt heller ikke rigtig Indpas i Hjemmene. Skønt den fabrikeredes under Statskontrol, følte man sig aldrig rigtig tryk overfor dens mange Luner. Dens Lysstyrke var meget variabel og den var sjælden lugtfri, hvorfor der af og til sprudlede smaa explosive Flammer til vejrs.

I mangfoldige Husstande genopstod under Krigen Færdigheder, som man havde troet skrinlagte med Frederik d. VI.s landsfaderlige Regering. Man støbte Tællelys, og man kærnedes Smør, d. v. s. man blandede Smørret op med Mælk. Dette saakaldte Kunstsmør var blottet for Smag og lignede Vaseline. Det kunde ikke faa Tænderne til at løbe i Vand. En Mand, der en Nat kom hjem og lavede et højst mistænkeligt Spektakel i Korridoren forklarede for sin opvaagnende Kone, at det var Kunstsmørrets Skyld. Han kunde ikke spise det, og Fedtmangelen fremkaldte Natteblindhed hos ham. Det var ham ikke muligt at finde Dørhaandtaget. I det hele taget har vi ikke levet fedt under Krigen. Blandt andre Surrogater har Bouillontærningerne haft en stor Tid.

Med Hensyn til Tøjef naaede vi ikke under Krigen at blive dreven til det yderste, i hvilken Tilstand man, som bekendt, skal befinde sig, for at Opfindsomheden kan komme paa sit Højdepunkt.

Nogle Spejdere blev om Efteraaret sendt ud i Skovene at plukke Nælder, men Nettetildug har man endnu ikke set noget til paa Markedet. Derimod har Papir, spundet som Traad, vundet stor Udbredelse, først og fremmest som Høstbinddegarn og Sejlgarn, dernæst i vævet Tilstand som Sækkelærred, Stivlærred, Seler og adskilligt andet. Endnu har vi ikke,

saadan som i Tyskland, naaet til at lave Habitter af Papir, men Tørven har vi allerede forsøgt at om-danne til Klædestof og med — som det synes — godt Resultat.

Vi er vist hermed paa det nærmeste kommen Rækken af egentlige Surrogater igennem. Af uegentlige har denne Krig fremkaldt en Masse, ligefra Stofhatte for Filthatte, Hestedrosker for Automobileer og Cementskibe for Jernskibe. Naa, Cementskibene vil ikke faa nogen nævneværdig Indflydelse paa Ens Humør, og de har maaske en Fremtid for sig, hvilket er mere, end der kan siges om de fleste andre Surrogater.

Allinge Kirkenyt i Decbr.

Døbte: 1. Murer Martin Klausens Datter Ruth Petra Klausen. Brugsforeningsbestyrer Hans Julius Holms hjemmedøbte Søn Karl Erik Holm, fremstillet i Kirken. 25. Snedker Johannes Sigfred Linds Datter Esther Andrea Elisabeth Lind. 29. Arbejdsmand Hans Peter Jensens Søn Ejgil Gunnar Jensen.

Ægteviiede: 15. Gaardejer Marius Henning Nielsen af Olsker og Rejnhild Margrethe Larsen af Allinge.

Begravede: 2. Snedkermester Jørgen Anton Sonne, død 27. November, 64 Aar gl. Stenhugger Otto Madsens Søn, Emil Peter Madsen, død 28. November, 2 Mdr. gl. 8.; Hansine Christine Pedersen, Stenværksbestyrer H. J. Pedersens Datter, død 2. December, 28 Aar gl. Marie Jensine Andersen, f. Elleby, Slagter Axel F. L. Andersens Hustru, død 4. December, 40 Aar gl. 15.; Postekspedient Benth Vilhelm Wolfs udøbte Datter, død 14. December, 2½ Mdr. gl. 22.; Emma Martine Jensen, f. Kofod, Trafikassistent Hans Emil Jensens Hustru, død 12. December, 28 Aar gl. Nanny Ellen Andrea Margrete Larsen, Fisker Peter Emil Larsens Datter, død 18. December, 20 Aar gl. 26.; Sara Hansine Nielsen, Tjenestepige, Datter af Formand August Nilsson, død i Nexø 17. December, 16 Aar gl. Stenhugger Julius Andreas Jørgensen, død 21. December, 62 Aar gl.

I Aaret 1918 er i Allinge Kirkesogn født af Mandkøn 20, af Kvindkøn 19, ialt 39. Døde Mandkøn 14, af Kvindkøn 21, ialt 35. Ægteviiede 8 Par. Konfirmeret 27 Dreng og 21 Piger.

Kirkenyt i Rø.

I Aaret 1918 er der i Rø Sogn født 9 Dreng og 11 Piger, ialt 20, medens kun 1 af Mandkøn og 3 af Kvindkøn er afgaaet ved Døden; Sognets Folketal er ogsaa stigende. Der er konfirmeret 6 Dreng og 9 Piger og viet 6 Par.

Olsker Kirkenyt i Decmb.

Døbte: 26. Fisker Herman Thorsens Søn Hans Georg Thorsen.

Ægteviiede: 8. Parcellist af Klemensker, Klaus Mathias Hansen og Marie Kristensen af Østerlars.

Begravede: 15. Arbejdsmand Ludvig Andr. Christoffersens Hustru Anine Petrine Christoffersen, f. Andersen, af Tein. 29. Gaardejer Ludvig Sommers Søn Kai Andr. Sommer. 30. Syerske af Tein, Anine Hansine Augusta Andersen.

Det første Offer.

I Rø var Tilfældene af Influenza i det gamle Aar hverken mange eller alvorlige; men med det nye Aar har Epidemien taget Fart, og i Tirsdags krævede den sit første Offer, Gerda Andersen; hun vilde have fyldt 19 Aar paa Søndag, Begravelsesdagen.

Konfirmandforberedelsen

af Børnene fra Olsker og Allinge blev ikke paabegyndt af Pastor Høyrup, der kun fik indskrevet dem, ialt 37. Provstiet beskikkede derefter Pastor Christiansen, Rø, til at paabegynde Undervisningen efter Helligtrekonger. Alle Børnene samles første Gang i Menighedshjemmet i Allinge Fredag d. 17. ds. Kl. 10½, idet man haaber, at Epidemien ikke

vil lægge alt for store Hindringer i Vejen. Yderligere Udsættelse af Undervisningen lader sig ikke gøre, hvis der skal være Tale om Foraarskonfirmationen.

Aarsagen til den spanske Syges Genopblussen.

—o—

Læge C. Engelbreth skriver følgende interessante Artikel i „Dg. Nyh.“:

Atter beskæftiger den spanske Syge Sindene og opskræmmer det store Publikum. Med Rette. Thi ingen har kunnet forklare dens hemmelighedsfulde Væsen. Autoriteterne staar raadløse og Patienterne hjælpelese, og dog er der Mulighed for en Erkendelse ud fra selve Epidemiens Forløb.

Man antager, at den spanske Syge smitter ved Draabeinfektion, d. v. s. at den overføres direkte fra Individ til Individ gennem de smaa Vædske-draaber, der slynges ud ved Nysen, Hoste og Tale. Men man har intet som helst Bevis for denne Antagelse. Man kender ikke Sygdommens Bakterie, ved ikke, om den findes i Vædskedraaberne, om den indføres ved Indaanding, eller om den inficerer derigennem. Den nuværende Epidemi modbeviser tilmed denne Anskuelse.

Hvis Smitten var direkte fra Individ til Individ ved Indaanding, vilde Sygdommen naturligvis brede sig ustandseligt, hurtigt naa sit Maksimum og først ophøre, naar alle inficerbare havde været angrebne. Men saaledes har denne Epidemi jo slet ikke været.

Den begyndte i Juli, naaede et Maksimum af ca. 8000 Tilfælde i sidste Uge af Juli, faldt derpaa hurtigt og ophørte næsten i August og September. Saa steg den atter hurtigt i Oktober til over 14,000 Tilfælde i Ugen 20.—26. Oktober, faldt saa igen rask, holdt sig nede i November—December og stiger saa nu igen i Januar.

Dette Forløb viser altsaa, at Smitten ikke er direkte fra Individ til Individ. Da der ingen Grund er til at antage, at Menneskene skulde være mere modtagelige i Juli end i August og September og derefter igen mere i Oktober, saa siger dette Forløb rent ud, at i den Tid, der ingen Epidemi er i August—September, da er Infektionen ikke hos Mennesket, eller den spredes ikke til Mennesket. Den er udenfor Mennesket, eller den Faktor, der spredes, den mangler.

Det gælder altsaa om at finde en Spredningsfaktor, som snart er til Stede i overvældende Grad, og som derpaa altager stærkt i faste Perioder paa 11—12 Uger.

Man kan deraf slutte, at Smittespredning ikke sker ved Mennesker, ved Luft eller Vand, ved Mælk eller andre Næringsmidler, thi alle disse Faktorer er permanente og ensartede til Stede.

De epidemiske Sygdomme, der optræder periodiske, er væsentligt dem, der spredes ved Insekter. Malaria spredes ved en Myggeart (Anopheles); kun naar Myggen er til Stede, kan Malaria opstaa. Den spanske Syges Forløb viser, at den spredes ved et Insekt. Og det er ikke vanskeligt at pege paa det Insekt, som her kan være Tale om — det kan kun være Lopperne. Man ved ganske vist ikke meget om Loppernes Biologi, men amerikanske Undersøgelser synes at have fastslaaet, at Loppernes Udvikling fra Æg gennem Larve og Puppe til fuldkomment Insekt er ca. 11 Uger, altsaa netop den Periode, som findes ved den spanske Syges Spredningsfaktor, som ligger mellem den

ne Sygdoms Maksima.

Naar Lopperne kommer frem fra Pupperne, stiger Epidemien til Maksimum. De overfører ved deres Stik Smitten til Mennesket, de poder Smitten direkte ind i Blodbanerne. Dette forklarer, at den spanske Syge straks fra første Dag kan være en svær Blodinfektion, som derpaa lokaliseres til Lungerne, og paa faa Dage medfører Døden, og det forklarer den mærkelige Lunefuldhed ved Smitten, at den undertiden kan overføres til enkelt Mennesker i en Familie, medens den jo vilde overføres til alle, hvis Smitten var direkte.

Denne Teori kan naturligvis bevises ved Forsøg med Lopper, selv om man ikke kender Bakterien. Ved den gule Feber kender man heller ikke Bakterien, men man har ved Forsøg bevist, at den overføres ved en bestemt Myg (Stegomyia). Maaske er det vanskeligt at finde Mennesker, der frivilligt vil melde sig som Forsøgsobjekter, og før man har gjort de Forsøg, vil det naturligvis være forhastet at tage Forholdsregler derefter — skønt det naturligvis i alle Tilfælde vilde være til Gavn at føre en Smittekrig mod Lopperne lige saavel som mod Fluerne.

Rønne-Allinge Jernbanes Køreplan.

Søgnedage.

Rønne—Sandvig		
Fra Rønne	820	630
- Nyker	843	653
- Klemensker	903	713
- Rø	923	733
- Tein	941	751
- Allinge	954	804
- Sandvig	10—	810

Sandvig—Rønne

Fra Sandvig	11—	840
- Allinge	1111	851
- Tein	1124	904
- Rø	1142	922
- Klemensker	1205	945
- Nyker	1220	10—
- Rønne	1240	1020

Søn- og Helligdage

Rønne—Sandvig			
Fra Rønne	845	1235	450
- Nyker	904	1254	509
- Klemensker	921	111	526
- Rø	939	129	544
- Tein	954	144	556
- Allinge	1004	154	609
- Sandvig	1010	2=	615

Sandvig—Rønne

Fra Sandvig	1040	230	645
- Allinge	1048	238	653
- Tein	1058	248	703
- Rø	1114	304	719
- Klemensker	1133	323	738
- Nyker	1145	335	750
- Rønne	1205	355	810

Erindringsliste.

Toldkamret 8—12 Form., 2—5 Efterm.
Kæmnerkontoret 10—11 og 2—4.
Borgmesterkontoret 2—4 Eftm.
Laane- & Diskontobanken 2—4 Eftm.
Sparekassen 10—12 og 2—4.
Branddirektøren do.
Stempelbureau i Sparekassen. 10—12, 2—4
Dampskibsexpeditionen, aaben ved Skibenes Ankomst og Afgang Tirsdag og Fredag Efterm., Mandag og Torsdag Form.
Sognepræsten Tirsdag og Fredag 6—7.
Distriktslægen 8—9 og 2—3.
Postkontoret: Søgnedage 9—12 og 2—7 Søndag 12—2.
Telegrafstationen 8 Morgen til 7 Aften. Søndag 12—2.
Statsanstalten for Livsforsikring ved Chr. Olsen, Messen. Kontortid 1—4 Em
Folkebogsamlingen paa Raadhuset: Fredag 7—8, Jernbanest. er aaben for Gods 8-12, 2-7
Hjælpekassen: Formd., Bagerm. P. Holm Kasserer H. P. Kofod. Kontortid hver Fredag fra 5—7.

Udebliver Bladet

beder vi Læserne henvende sig paa Postkontoret, og Fejlen vil hurtigt blive rettet. I modsat Fald maa De henvende Dem til Bladets Kontor, og vi skal da sørge for, at De faar det tilsendt.

Overslag over Allinge-Sandvig Havn's Indtægter og Udgifter.

I. Allinge Havn.			
Indtægt		1918-19	1919-20
Beholdning fra forrige Aar.		72,960,55	52,465,46
Renter		2,268,18	300,00
Havneintrader efter de sidste 3 Aars Gennemsnit		9,266,73	7,798,95
Indtægter oppebaaret gennem Havnefogden		285,67	371,17
Forskellige Indtægter (Husleje)		901,00	916,00
Ialt		85,682,13	61,851,58
Udgift			
Renter af Laan		8,495,97	8,209,77
Afdrag		7,026,86	5,980,23
Skatter og Afgifter		106,00	109,42
Bidrag til Statens Tilsyn		5,62	8,58
Lønninger		1,500,00	1,550,00
Nyt Arbejde		50,500,00	37,500,00
Vedligeholdelse af Havneværkernes Bygninger m. m. samt Belysning		1,500,00	1,500,00
Oprensningsarbejder		200,00	100,00
Anskaffelser af Redskaber og Inventar		500,00	200,00
Vedligeholdelse af do.		200,00	100,00
Uforudsete Udgifter		1,000,00	1,000,00
Beholdning ved Aarets Udgang		14,647,68	5,593,58
Ialt		85,682,13	61,851,58

II. Sandvig Havn.			
Indtægt.			
Havneintrader efter de sidste 3 Aars Gennemsnit		332,22	378,37
Indtægter oppebaaret af Havnefogden		21,33	37,50
Tilskud fra Allinge-Sandvig Kommune		1,000,00	1,000,00
Ialt		1,353,55	1,415,87
Udgift.			
Renter		697,13	657,83
Afdrag		423,87	442,17
Lønninger		25,00	25,00
Vedligeholdelse		163,00	200,00
Uforudsete Udgifter		50,00	90,00
Andre Udgifter (Skatter og Statstilsyn)		50	67
Beholdning ved Aarets Udgang		0,05	0,20
Ialt		1,353,55	1,415,87

Avertør i Nordhornholms Ugeblad!
Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse her paa Nordlandet.

Køkkenrekvisitter
faas hos
Allinge Kolonial & Produktforretning

At Anton Sonnes
Maskinsnedkeri og Byggeforretning
ALLINGE
efter min Mands Død fortsættes af mig med min Søn og Svigersøn som Ledere meddeles herved de ærede Kunder.
Takkende for den Tillid, der udvistes mod min Mand, og forventende denne overført paa mig, anbefales Forretningen med Udførelse af Maskinarbejder og Lister. Nybygninger saavel som Reparationer, ligesom Ligkiste-Magasinet bringes i velvillig Erindring.
Andrea Sonne.

Ekstrafin norsk Spegesild
i hele, halve og kvart Tønder anbefales fra
Allinge Kolonial & Produktforretning
Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri
Regninger, Meddelelser, Fragtbreve, Brevpapir, Koonvlutter.

Læderolie
og selvblankende Seletøjssvarte anbefales.
Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Nyhjemkommen Broderigarn

Hæklegarn. Perlegarn og Uldgarn i alle Knører.
Lyseduge, Løbere, Servietter, Pyntehaandklæder,
Linned, Underliv, Pudevaar, Kraver, Lommeørklæder, Sofapuder
Sybordstæpper i Klæde og Lærred
Klæde, Boj, Lærred, Silke, Fløj i stort Lager, sælges ogsaa i Meter-maal.
Alt i Paategning og Haandarbejde udføres.
Husk at købe Bryllups- og Fødselsdagsgaver her.
Huer og Hatte til meget nedsatte Priser. Leveres ogsaa paa Bestilling.
Alt til rimelige Priser.
Daabstøj udlejes.
Hulda Møller.
Mode- og Broderiforretningen, Allinge

Kontingent-Restancer
til Sygekassen for 1918
bedes indbetalt snarest. Medlemsbøgerne for de ny tiltraadte Medlemmer bedes afhentede og indbetalte. Alt hos Kassereren
H. Mortensen, Nørregade.
Kontortid Tirsdag og Lørdag Eftm. Kl. 4—6 og 7—9.
Bestyrelsen.

K. F. U. K., Allinge.
— Om Gud vil bliver der Møde Mandag Aften Kl. 7 1/2.
Hedningemissionsaften.
Alle unge Piger indbydes.
Edv. Holm taler.

Et pænt møbleret Værelse
med Kakkellov ønskes til Leje i Allinge. Bladets Kontor anviser.

Rödkaal
købes.
Kofoeds Handelsgartneri, Allinge

Tørvesmuld.
Et Parti Tørvesmuld kan købes ved Henvendelse paa Kæmnerkontoret til 1 Kr. hl.

Grise,
som bliver 4 Uger den 25. ds. er til Salg paa Bakkegaard i Rutsker. Ipsen.

Tabt.
En lysebrun lang Skindkrave er tabt Tirsdag Aften (2. Januar) fra Allinge til Sandvig. Bedes mod Ducor afleveret til Messen, Allinge.

Gudstjenester og Møder.
Søndag den 12. Januar.
Allinge Kirke Kl. 2 Pastor Reumert.
Ols Kirke Kl. 10 Pastor Reumert.

En ro og paatidelig
Pige
søges fra 1. Februar. Løn efter Konditioner.
Fru Toft, Sandvig.

En Guldmedallion,
hvori var Billeder af en ung Mand og hans Hustru, er tabt — vistnok i Nærheden af Frk. Nyholms Hus i Vestergade — og bedes mod Findelsen afleveret hos samme.

Olsker.
Kommuneskat
for 2. Halvaar 1918—19 modtages paa Brøddegaard samt ved Mejeriet Humledals Udbetaling i Januar Md. Sogneraadet.

Tobak
er atter paa Lager hos
Allinge Kolonial- og Produktforretning.

En Dreng,
15 Aar, søger Plads straks. Henv. til Fattighuset i Olsker.
Karl Jørgensen.

Et 3-4 Fags Hus
ønskes til købs i Allinge
August Svendsen.
Postbud.

Hasle Bødkerforretning.
Aljetønder og Saltekar samt al Slags Bødkerarbejde haves paa Lager. Reparationer udføres.
C. Aakerlund,
Telefon Hasle 105.

2 Skærveslagere
kan faa Beskæftigelse til Vinteren.
V. Sørensen, Borre.

Barbermaskiner
Barberknive
Lommeknive
Skriveunderlag
Fjerkræesakse
Brodersakse
Urklæder
Rammer
m. m.

Nordlandets Handelshus

Prima Risstivelse
er hjemkommen
og anbefales til forholdsvis billig Pris.
J. B. Larsen.

Roe stærer,
Roerasper,
Gnefurve,
Roefnive,
Roegrebe.

Allinge Kolonial & Produktforretning.

Maltsaft
til Hjemmebrygning er atter hjemkommen.
J. B. Larsen.

Blandet Frugtsaft
Hindbærssaft
Hyldebærssaft
Jordbærssaft
Kirsebærssaft
Ribssaft
Solbærssaft

Allinge Kolonial- Produktforretning

Torr. Grøntsager
Tørrede Ærter i Pakker 135 Øre
Snittebønner 70 —
Grønkaal 45 —
Spinat 75 —
Suppeurter 45 —
Brugsanvisning paa hver Pakke.
J. B. Larsen.
Telefon 12.

Store friske Citroner
Ægte Husblas i Blade
Store søde Mandler
Abrikoser, syltede i Daaser
Fersken do.
Store Muskatel-Rosiner
Smaa do.
sælges billigst muligt.
Nordlandets Handelshus

Fine Spiseæbler
anbefales.
J. B. Larsen.

Buddingpulver
Mandel — Vanille
anbefales.
J. B. Larsen.

Extragode Sorter
af:
Buddingpulver, forskellig Smag
Bagepulver, Ægpulver
Crempulver, Essenser
Cardemomme, Canel
og de fleste andre Krydderier sælges i

Nordlandets Handelshus
Christian Soendsen
Bog- og Papirhandel
Bogbinderi
Telefon 90 Nexø

Gadiser,
Vildænder og andre Dykænder
købes til højeste Pris.
J. B. Larsen.
Telefon Allinge 12.

Julelys og Stearinlys
i flere Størrelser, god Kvalitet.
Marzipan-Figurér
God Konfekt
i Æsker og løs Vægt.
Hasselnødder, Figner
og forskellige Smaating til Juletræet sælges i

Nordlandets Handelshus.

Overretssagt. Bojesen-Koefoed
Sct. Mortensgade 17, Rønne, Telf. 22
(tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret i Hasle).
Kontordag i Allinge Mandag do. i Klemens (Kroen) Tirsdag Eft.

Chokolade og Cacao
faas hos
Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Prima Anchovis
i løs Vægt anbefales til billig Pris.
J. B. Larsen.

Blodbudding
i 2 kg. Daaser.
Leverpostej
i 1/2 kg. Daaser.
Allinge Kolonial- og Produktforretning

Prima Hvedemel.
Bagepulver
Citronessents
Mandlessents
Vanilleessents
Vanilietabletter
Vanillesukker
Vaniliestænger
Kardemomme
søde Mandler
bittre do.
Rosiner

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

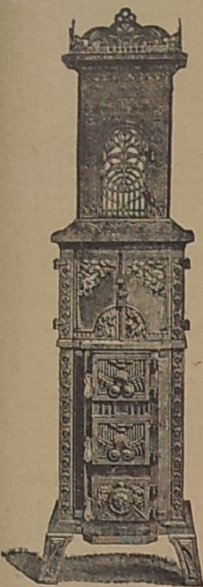
En Ponnyvogn
og en Gyg med Sele til en mindre Hest er til Salg eller kan byttes med en større Ponnyvogn.
Best. Jensen,
Hullegaard, Olsker.

2 Stenhuggere
kan faa lønnende Arbejde hele Vinteren.
Borrelyngens Stenhuggeri.

Kaffemærker.

Vore ærede Kunder bedes indsende Deres Kaffemærker da vi i den nærmeste Tid venter Tilførsel af Kaffe og The. For 2den Aflevering faas kun The. For 1ste do. og ældre Mærker kan faas Kaffe.

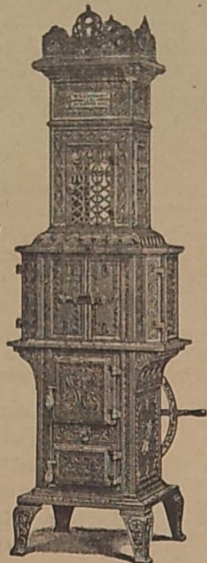
Allinge Kolonial- og Produktforretning

Morso OVNE

udnytter al Slags Brændsel paa bedste Maade og ere bekvemme at regulere

Stort Oplag i

Nordlandets Handelshus.

Bygningsartikler.

Brædder Planker Tømmer
Tagpap, Søm og Spiger, Støbegods
Cement, hydraulisk Kalk
anbefaler

Allinge Kolonial & Produktforretning

Vi har rigelig af prima Mel paa Lager

som sælges til Maksimalpris — men Melkort udbedes.

Rent amerikansk Flormel til Julekager
Bedste dansk do. til Julebrød
Bedste dansk Rugsigtemel
do. groft Rugmel
Ekstragode Byggryn af alle Slags.

Nordlandets Handelshus.

Brødrene Anker
Jernstøberi & Maskinfabrik
Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvandingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Kaffe.

En prima Erstatning herfor er

Solo Kaffe-Surrogat.
Normal
Malt

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Læg Mærke til, at alle Dyr som faar

rigelig Tørvestrøelse under sig

de holder sig rene og trives vel. Tørvestrøelse optager Ammoniak af Gødningen, opsuger al Fugtighed og Staldene blive saaledes lugtfrie og renlige Rum. Den har en heldig Indflydelse paa Hestenes og Plagenes Hove og forebygger Stivsyge hos Grisene. Altsaa en Vare som i Betragtning af Husdyrenes nuværende Værdi, bør bruges i stor Udstrækning.

Pris 15 Øre pr. kg, i hele Læs gives Rabat.

Nordlandets Handelshus.

Tegn Abonnement paa

Nordbornholms Ugeblad.

Skonnerl „Casper's Stranding.

(Sluttet).

Da det blev lyst, gik vi højere op og gav os i Færd med

at lave en Hytte af Sten.

Noget Sejldug, der var drevet i Land paa Strandingstedet, benyttede vi ogsaa. Men derimod maatte vi med Sorg se to Blikkasser med Skonroger blive ført bort af Strømmen. I denne Hytte tilbragte vi to Dage. Paa den tredje Dag

opdagede en af os en Hule

paa den anden Side af Øen; vi kom nemlig i Land paa Nordsiden. I Hulen forelængtes Kabys, Kedler og Brænde — og hvad der var det bedste af alt — en halv Æske Tændstikker, og en Flaske, halvfylt med Tran. Dette var en glædelig Overraskelse, og nu syntes vi, det gik helt godt. Fundet af Hulen betegnede jo ogsaa en Forandring til det bedste i vor triste Tilværelse.

Vi opsatte Signalfag

paa Øens mest sigtbare Steder, og der staa der endnu. Næsten daglig saa vi Sejlere, og Fiskerbaadene laa saa tæt ved Øen, at jeg kunde se Mandskabet hale Fisk ind i Baaden. Vi gjorde os de største Anstrengelser for at henlede Opmærksomheden paa os; vi vinkede og raable og lavede os et Tudehorn af en Flaske. Men ingen lagde Mærke til os.

Af en knækket Flaske, et Stykke Træ og en Trævl Bomuldsløj lavede vi os en fortrinlig Tranlampe, og denne benyttede vi, men kun et Øjeblik hver Aften, for vi maatte jo spare, da vor Tranbeholdning som sagt ikke var stor. Vi brugte ogsaa Lampen, naar vi tændte op i Kabyssen; vi huggede nemlig en Del Brænde i Spaaner, som vi saa lagde omkring og ovenover Lampen, til der gik Ild i dem. Naturligvis passede vi nøje paa Tændstikkerne; i de 17 Dage blev der saaledes kun brugt 17 Tændstikker. Vi prøvede paa at tænde Ild i Græsset, men dette fængede ikke, da det var for vaadt.

Den foran omtalte Hule, som vi var saa heldige at finde, er i to Afdelinger; i den ene fandtes en Del Hø og Halm; af dette samt af Græs, vi selv tilvejebragte, lavede vi os Lejer. Men det var jo koldt at ligge der, saa vi maatte skiftes til at ligge yderst og inderst; de, der laa i Midten, havde det varmest. Da vi havde faaet en Presenning, som var drevet i Land tørret og benyttede denne som „Dyne“, gik det helt godt.

En af de første Dage, vi opholdt os paa Øen, lykkedes det at

fange et Faar,

som vi dræbte og transporterede til Hulen. Kødets blev stegt i den iland-drevne Margarine, Blodet drak vi. Senere fangede vi endnu et Faar, hvis Blod vi ligeledes drak. Vi blev imidlertid efterhaanden saa udmattede, at vi ikke var i Stand til at fange flere Faar. Alt blev spist af Faarene, som spises kunde, ja, selv Stejlen i Hornene. Skindene brugte vi til Sko. I den senere Tid

levede vi næsten kun af Albueskæl (Ricur).

som vi samlede sammen paa Strandens yderste Klipper, ofte med Fare for selv at blive skyllet bort af Brændingen. — Det var et kummerligt Liv.

Da en af os en af Dagene var saa heldig at fange en Søfugl, var Glæden almindelig. Søfuglen blev spist med Ben og det hele.

En af os havde da vi kom i Land, faaet sin Haand alvorlig kvæstet; han var meget daarlig. To havde store Frostsaar paa Benene og kunde næsten ikke gaa. Og Kaptajn Anders Larsen, der er 62 Aar, og som paa Opturen havde faaet to Ribben knækket, laa for det meste inde i Hulen.

Med Tobakken var vi meget økonomiske, en Cigaret pr. Mand om Dagen — mere kunde det ikke blive. Dog, det lavede svært op.

Saa dan sneglede Dagene sig hen. For jeg forlod „Casper“, var jeg inde i Kabytten. Jeg havde min Revolver i Haanden og tænkte paa at tage den med mig i Land; jeg havde ogsaa 60 ladte Patroner. — Men saa tænkte jeg: Hvad skal du i Grunden bruge den til? Og saa lagde jeg den igen i Skuffen.

Dette kom jeg mange Gange til at fortynde under Opholdet paa Lille Dimon, hvor Revolveren jo kunde være kommen mig godt til Nytte paa forskellig Maade; jeg kunde f. Eks. have skudt en Fiskerbaad gennem Sejlet og saaledes henledt Opmærksomheden paa os. Men Revolutionen og alt det andet laa jo paa Havets Bund.

Vi havde tænkt paa — og var ogsaa i Færd med at lave en Tømmerslaade, som en af os saa kunde ro ud til Fiskerbaadene, naar de viste sig igen, for paa anden Maade havde vi opgivet Haabet om Redning.

Saa var det sidste Søndag Aften, medens vi sad der inde i Hulen; jeg sad yderst. Det var lige i Skumringen. Saa hørte jeg en Motorbaad lige neden for, og jeg raaber til ham, som sidder ved Kabyssen: „Tag hele Baalet og smid det ned for Bakken!“

Dette blev vor Redning.

Vi saa imidlertid Motorbaaden sejle bort, og mange af os opgav Haabet. Men da en Motorbaad efter ca. 2½ Times Forløb vendte tilbage med en Robaad paa Slæb, da vidste vi, at nu slog Befrielsens Time — og vi istemte et jublende Hurra.

Da vi saa kom om Bord i Motorbaaden, blev vi modtagne af venlige Mennesker, og noget af det første, vi hørte var: „Nu er Krigen snart forbi. Kejser Wilhelm er flygtet til Holland!“

„Ja, det var frygtelige Dage“, slutter Styrmanden. „Vi glemmer dem aldrig. Saaledes sad jeg og to af mine Lidelsesfæller en hel Nat i Regn og Sne under et fremspringende Klippestykke. Vi havde været ovre i den første Hytte for at hente noget — og kunde ikke finde hjem igen!“

Saaledes lyder den kække Styrmands Beretning om de Lidelser og Savn, de skibbrudne har gennemgaaet. Ved Matros Anthon Jacobsens Mod og Dødsforagt lykkedes det at komme levende i Land — for at finde sig hensat paa en ubeboet Klippe, halvnøgne, forfrosne og nødt til at overnatte under aaben Himmel i Regn og Snefog, medens Brændingens uhyggelige Dødsmelodi tordnede i deres umiddelbare Nærhed. Det maa have været en frygtelig Nat, som de der oplevede den aldrig vil glemme. Ja, „den Sømand han maa lide. . .!“

En Karl,

vant til Heste, søges straks.

Slagter Aug. Hansen.

Sorretningsoverdragelse.

Herved meddeler jeg mine talrige Kunder, at jeg den 1. Januar 1919 afstaar mit Gartneri til min Son, Lauritz Math. Skofoed, og taffer for den mig i de forløbne 29 Aar udviste Tillid og forventer den overført til min Son.

Hallshøft, Allinge.

M. Sk. Skofoed.

J Henhold til overstaaende overtager jeg min Faders Forretning og haaber den ham udviste Tillid maa blive overført til mig.

Wrb.

Lauritz M. Skofoed.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Prima Hamp og Manilla-Tovværk

anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Nye Sendinger af Hvedekiks og Kaffebrød

Gode velsmagende Sorter og til rimelige Priser sælges i

Nordlandets Handelshus.

Markfrö.

Bestillinger

bedes snarest indsendt.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Ligkister og Mobler.

anbefales.

Klemensker Snedkerforretning

Telf. Kl. n 13.

L. Pihl.

Ægpulver

Torrede Æg
Bagepulver

Vanillesukker

Vanilleessents

Mandleessents

Citrondraaber

anbefaler

J. B. Larsen.

Prima

Taglak og Tagtjære

samt Tjærekoste anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

By- og Hørredsfuldmægtig

Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2—5 Eftm.

Gødningskalk

fra Lager.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.